

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๔/๒๕๔๗

วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๗

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพลังเสรีธรรม

ข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำร้องลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพลังเสรีธรรม ข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ความว่า

นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคพลังเสรีธรรม เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ในวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๗ โดยพรรคพลังเสรีธรรมได้ดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคทั้ง ๔ สาขา ตามมาตรา ๒๕ คือ

จัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ ที่ตำบลคำบ่อ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร

ลำดับที่ ๒ ที่ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ลำดับที่ ๓ ที่ตำบลเต่างอย จังหวัดสกลนคร และ

ลำดับที่ ๔ ที่แขวงสามแดนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

แต่นายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่า พรรคพลังเสรีธรรมไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคพลังเสรีธรรม พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๔ และข้อ ๕๖

การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคพลังเสรีธรรม ลำดับที่ ๑ สมาชิกผู้ริเริ่มจัดตั้งสาขาพรรคจำนวน ๑๖ คน ยื่นแสดงความจำนงเพื่อขอจัดตั้งสาขาต่อหัวหน้าพรรคพลังเสรีธรรม เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ซึ่งทุกคนยังไม่ได้รับอนุมัติให้เป็นสมาชิกพรรคพลังเสรีธรรมตามข้อบังคับพรรคพลังเสรีธรรม พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๔ ซึ่งข้อเท็จจริงเลขาธิการพรรคพลังเสรีธรรมได้อนุมัติให้เป็นสมาชิกได้เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๖ ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสกลนครได้สอบปากคำนายพิง ไชยทองตา ซึ่งเป็นผู้ลงลายมือชื่อในหนังสือถึงหัวหน้าพรรคพลังเสรีธรรมเพื่อแสดงความจำนงขอจัดตั้งสาขาพรรค ซึ่งได้ให้ถ้อยคำว่าเป็นสมาชิกพรรคกิจสังคม ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคพลังเสรีธรรม จึงไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคพลังเสรีธรรม พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๕๖

การจัดตั้งสาขาพรรคพลังเสรีธรรม ลำดับที่ ๒ พบว่าผู้ที่ปรากฏชื่อเป็นสมาชิกผู้ริเริ่มจัดตั้งสาขาพรรคพลังเสรีธรรมในเขตเลือกตั้งที่ ๘ จังหวัดเชียงราย ทั้ง ๓๘ รายดังกล่าว ยังไม่เป็นสมาชิกพรรคพลังเสรีธรรมตามข้อบังคับพรรคข้อ ๑๔ จึงมีจำนวนสมาชิกผู้ริเริ่มจัดตั้งสาขาพรรคน้อยกว่า ๑๕ คน ไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคพลังเสรีธรรม พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๕๖

การจัดตั้งสาขาพรรคพลังเสรีธรรม ลำดับที่ ๓ พบว่า ผู้ที่ปรากฏชื่อเป็นสมาชิกผู้ริเริ่มจัดตั้งสาขาพรรคพลังเสรีธรรมในเขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดสกลนคร จำนวน ๑๘ ราย ยังไม่เป็นสมาชิกพรรคพลังเสรีธรรมตามข้อบังคับ ข้อ ๑๔ กล่าวคือ เลขานุการพรรคลงลายมือชื่อรับรองเข้าเป็นสมาชิกพรรคในใบสมัคร หลังวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นวันที่พรรคพลังเสรีธรรมได้รับหนังสือขอจัดตั้งสาขาพรรคของนางสาวประโรมจิตร งอยภูธร การจัดตั้งสาขาพรรคพลังเสรีธรรม ลำดับที่ ๓ จึงมีจำนวนสมาชิกผู้ริเริ่มจัดตั้งสาขาพรรคน้อยกว่า ๑๕ คน ไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคพลังเสรีธรรม พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๕๖

การจัดตั้งสาขาพรรคพลังเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ พบว่า ผู้ที่ปรากฏชื่อเป็นสมาชิกผู้ริเริ่มจัดตั้งสาขาพรรคพลังเสรีธรรมในเขตเลือกตั้งที่ ๔ กรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๕ ราย ยังไม่เป็นสมาชิกพรรคพลังเสรีธรรมตามข้อบังคับ ข้อ ๑๔ กล่าวคือ เลขานุการพรรคลงลายมือชื่อรับรองเข้าเป็นสมาชิกพรรคในใบสมัคร หลังวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นวันที่พรรคพลังเสรีธรรมได้รับหนังสือขอจัดตั้งสาขาพรรคของนายสนั่น แก้วจำปา การจัดตั้งสาขาพรรคพลังเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ จึงมีจำนวนสมาชิกผู้ริเริ่มจัดตั้งสาขาพรรคน้อยกว่า ๑๕ คน ไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคพลังเสรีธรรม พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๕๖

นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคพลังเสรีธรรมทั้ง ๔ สาขา ดังกล่าวข้างต้น

ศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือให้หัวหน้าพรรคพลังเสรีธรรมมีหนังสือยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยการแจ้งทางไปรษณีย์ตอบรับ รวม ๓ ครั้ง ประกอบกับศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำสั่งให้ปิดประกาศหนังสือยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาฯ ไว้ที่ทำการศาลรัฐธรรมนูญเป็นเวลา ๑๕ วัน (เริ่ม ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๗) แต่ไม่ปรากฏว่าหัวหน้าพรรคพลังเสรีธรรมจะดำเนินการหรือติดต่อกลับมาแต่ประการใด

ข้อวินิจฉัย

ประเด็นที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า พรรคพลังเสรีธรรมได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ หรือไม่

มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อครบกำหนด ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนพรรคพลังเสรีธรรม พรรคพลังเสรีธรรมไม่ได้ดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา คือ ขาดสาขาพรรคภาคใต้ กรณีจึงไม่เป็นไปตามมาตรา ๒๕ เป็นเหตุให้ยุบพรรคพลังเสรีธรรมได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อมีเหตุดังกล่าวให้ยุบพรรคพลังเสรีธรรมได้ กรณีตามคำร้องที่ผู้ร้องระบุว่า การจัดตั้งสาขาพรรคของพรรคพลังเสรีธรรม ทั้งสาขาลำดับที่ ๑ ถึงลำดับที่ ๔ ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อ ๕๖ ของพรรคพลังเสรีธรรม ไม่จำเป็นต้องพิจารณา

ด้วยเหตุผลข้างต้นจึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรคพลังเสรีธรรม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุจิต บุญบงการ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ